

OFFENTLIGE FINANSER 31. december 2016

DEBATINDLÆG

Den langsomme erosion af velfærdssamfundet

Skrevet af

Mikkel Harboe

Kommunikationschef

Lars Andersen

Direktør

Med regeringens fokus på øget frit valg for fællesskabets penge, konkurrenceudsættelse og effektivisering af den offentlige sektor har man lagt op til en stille erosion eller udhuling af de offentlige tilbud. Når man ikke prioriterer de offentlige tilbud, så vælger folk de private.

Kontakt

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Sidst i november præsenterede Lars Løkke Rasmussen sin nye regering og et nyt regeringsgrundlag, som udstikker retningen for det danske samfund i 2017 og de kommende år. Ét af de elementer, som regeringen lægger op til, handler om "fornyelse af den offentlige sektor". Der skal være øget frit valg for fællesskabets penge, konkurrenceudsættelse, privatisering og et kommunalt moderniserings- og effektiviseringsprogram.

Det er ikke nye instrumenter, men derimod en kurs, vi har været vidner til i mange år, og som de senere år er taget til. Med den aktuelle og vedvarende udhuling af de offentlige tilbud og samtidig støtte til private risikerer vi at ende med et samfund i et A- og B-hold. Et samfund, hvor ikke alle får adgang til at få de bedste uddannelser, de bedste behandlinger på hospitalet eller den bedste hjælp, når man bliver gammel.

” *Med den aktuelle og vedvarende udhuling af de offentlige tilbud og samtidig støtte til private risikerer vi at ende med et samfund i et A- og B-hold*

Som regeringen selv skriver i regeringsgrundlaget, har vi igennem generationer udviklet et trygt samfund, hvor vi passer på vores børn, vores ældre og tager hånd om de syge. Det er et samfund med en høj grad af tillid og social mobilitet. Det skal vi værne om. Især i en tid, hvor vi ser en større opdeling af samfundet. Ikke kun økonomisk, men også når vi ser på, hvor vi bor, og hvem vi møder på skolen og i børnehaven. De velstillede klumper sig i stigende grad sammen i de samme områder og på de samme skoler. Omvendt lever de mest udsatte for sig selv. Det er ødelæggende for sammenhængskraften, den sociale mobilitet og for opbakningen til vores velfærdssamfund.

For 10 år siden gik ca. 16 pct. af en årgang i privatskole. I dag er det mere end 20 pct. Det er primært børn fra velstillede hjem, der vælger privatskolerne. Næsten 30 pct. af akademikerbørnene går i privatskole. Ser man på indkomster, så er det ligeledes omkring hvert tredje barn fra de rigeste 10 pct. af danskerne, der går i privatskole. Det er foruroligende og tyder på, at der foregår en selektion, hvor det er de mest ressourcestærke, der trækker sig og går på deres egne skoler.

Med regeringens linje er der stor risiko for at forstærke den igangværende udvikling, hvor folkeskoler langsomt erstattes af private skoler. En udvikling, som går stærkt i disse år. Siden 2011 er der ifølge DR lukket 192 folkeskoler i Danmark. Det svarer til, at hver syvende folkeskole er lukket i løbet af de seneste

fem år. Samtidig er der åbnet knap 50 fri- og privatskoler. Med de to første finanslove fra den tidligere Venstre-regering er det statslige tilskud til privatskolerne blevet øget. Ifølge VLAK-regeringsgrundlaget skal det statslige tilskud hæves yderligere.

” *Med regeringens linje er der stor risiko for at forstærke den igangværende udvikling, hvor folkeskoler langsomt erstattes af private skoler*

Konkret betyder øget frit valg, at man skal betale lidt mindre for en plads på en privatskole. Det er uhensigtsmæssigt, at regeringen derigennem støtter de private skoler. Det betyder, at flere af de ressourcestærke børn vil droppe folkeskolen. Dermed får vi skabt et A- og et B-hold allerede fra grundskolen. En øget opdeling af ressourcestærke og resourcesvage børn er problematisk af flere årsager. Dels risikerer vi, at forståelsen på tværs af samfundslag mindskes. Dels kan vi direkte se i børnenes karakterer, at der er en positiv effekt, når et barn fra et resourcesvagt hjem går i en skole, hvor der er flere ressourcestærke elever. Eleverne fra de ressourcestærke hjem trækker så at sige hele klassen op. Modsat kan en stor koncentration af elever fra resourcesvage hjem få negativ effekt på både karakterer og risikoen for at stå uden uddannelse som ung. Derfor er det afgørende, at vi har en blandet folkeskole og stærke offentlige tilbud. Vi bliver simpelthen stærkere sammen.

” *Vi bliver simpelthen stærkere sammen*

Folkeskolen er et eksempel, men man kan finde mange flere eksempler på den stigende polarisering inden for eksempelvis private sundhedsforsikringer eller privat hjemmepleje.

Samtidig med at regeringen tilgodeser privatskolerne, så har det offentlige været udsat for store sparerunder igennem flere år. Fremadrettet bliver det ikke bedre. Regeringen har lagt op til en økonomisk vækst på 0,3 pct. årligt i det offentlige forbrug. Det er de facto en besparelse, da der samtidig bliver flere børn og ældre i Danmark. Det betyder, at der frem til 2025 er 14 mia. kr. for lidt i forhold til udviklingen i befolkningssammensætningen.

Med regeringens fokus på øget frit valg for fællesskabets penge, konkurrenceudsættelse og effektivisering af den offentlige sektor har man lagt op til en stille erosion eller udhuling af de offentlige tilbud. Når man ikke prioriterer de offentlige tilbud, så vælger folk de private. På mange forskellige parametre lægger regeringen op til en langsom erosion af velfærdssamfundet. For sammenhængskraften, for den sociale mobilitet og for opbakningen til den fælles velfærd tegner 2017 sig ikke for lovende.

Bragt i Politiken d. 31. december 2016